

Verzet tegen het Trans-Atlantisch verdrag opvoeren!

Op dit ogenblik onderhandelen de Europese Commissie en de Amerikaanse regering over een monsterlijk akkoord, het Trans-Atlantisch Partnerschap inzake handel en investeringen (TTIP in het Engels), ook bekend onder namen als de Grote Trans-Atlantische Markt, de Trans-Atlantische vrijhandelszone, het Akkoord van Trans-Atlantisch Partnerschap of het Trans-Atlantisch Verdrag. Concreet gaat het over een wapen van massale vernietiging van sociale verworvenheden en milieunormen door de creatie van de grootste vrijhandelszone ter wereld. Een analyse door NICOLAS CROES.

Akkoord dat enkel de bedrijven ten goede komt

De onderhandelingen zijn opgestart in juli 2013 en moeten ergens in de loop van 2015 landen. De verdedigers van het akkoord hopen dat dit zo vroeg mogelijk gebeurt en stellen dat het akkoord een oplossing vormt voor de crisis omwille van de afschaffing van de douanetarieven tussen de VS en de EU. Het Europese establishment brengt tal van cijfers naar voor. De creatie van een markt van meer dan 820 consumenten zou een jaarlijkse groei van het Europese BBP met 0,5% tegen 2027 mogelijk maken en zou maar liefst twee miljoen jobs creëren.

Maar los van de discussie over de realiteit achter die groeicijfers, moeten ook de cijfers zelf in vraag gesteld worden. Ze komen van een instelling, het Center for Economic Policy Research, die geleid wordt door een van de Europese voorzitters van de bank Goldman Sachs, een bank die bekend is van de hypotheekcrisis in de VS. De financiering van deze instelling is volledig afhankelijk van multinationals die er uiteraard veel belang bij hebben dat de onderhandelingen over het Trans-Atlantisch Akkoord iets opleveren.

Het is opmerkelijk dat de Europese Commissie in alle mogelijke talen zwijgt over de gevolgen van een ander vrijhandelsakkoord: NAFTA, het Noord-Amerikaanse Vrijhandelsakkoord met Mexico, de VS en Canada. Exact twintig jaar nadat dit vrijhandelsakkoord werd gesloten, is het duidelijk dat Amerikaanse bedrijven dit gebruikt hebben om massaal te delocaliseren naar Mexico. De Amerikaanse propaganda had het over 20 miljoen jobs die er in de VS zouden bijkomen, maar nu blijkt dat ongeveer 900.000 jobs verloren gingen als gevolg van NAFTA. Bovendien gingen de lonen verder naar beneden. In Mexico is de landbouwsector verwoest en verloren honderdduizenden landbouwers hun inkomen. Velen van hen moesten hun land verlaten en gingen illegaal aan de slag in de VS, vaak aan miserabele voorwaarden. Het eindresultaat van het Noord-Amerikaanse vrijhandelsverdrag is dan ook erg negatief voor de werkenden, zowel in Mexico, de

VS als Canada.

De onderhandelingen tussen de Amerikaanse en Europese overheden gebeuren nu bijzonder ondoorzichtig. De grote lijnen zijn echter wel duidelijk en niet minnetjes. Het akkoord voorziet een harmonisatie van sociale, milieu- en gezondheidsnormen. Deze harmonisatie is gericht op de belangen van de bedrijven. Het betekent een enorme nivellering naar beneden, zeker in Europa waar de eisen doorgaans hoger liggen dan in de VS terwijl dit vaak al onvoldoende is. Dit akkoord zet de deur onder meer open voor kippen die met chloor worden gekuist, met hormonen behandelde steaks of een massaal gebruik van Genetisch Gemodificeerde Organismen (GGO). Ook wordt een massale ontginning van schaliegas mogelijk. Onze lonen en openbare diensten zouden verder onder druk staan, terwijl de vorige aanvallen nog niet verteerd zijn.

Alle nieuwe wetgeving zou verplicht langs een 'Raad van regelgevende samenwerking' moeten passeren met daarin zowel Europese als Amerikaanse verantwoordelijken die de wetgeving van diverse landen moeten evalueren in functie van de kosten ervan voor de bedrijven. Geen enkel recht kan voorrang krijgen op de winsthonger van de bedrijven.

MAI is terug, en dat is nog steeds geen goed nieuws

Het geplande akkoord op zich verdient een sterk verzet. Maar er is meer. Het Transatlantisch Verdrag zet de deur open voor een terugkeer van de oude patronale droom die begin jaren 1990 bekend stond onder de naam Multilateral Agreement on Investment (MAI), een project van de 29 lidstaten van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) dat in alle geheimhouding werd besproken. Het akkoord zou multinationals toelaten om één of meerdere lidstaten voor een internationale arbitragerechtbank te brengen als een wet hen niet aanstaat of als een stakingsbeweging hun winsten aantast. Toen de inhoud van

dit akkoord destijds bekend raakte, werd het onder protest terug opgeborgen.

Maar het idee komt terug in verschillende bilaterale akkoorden tussen landen. Volgens de VN-Conferentie over Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) neemt het aantal conflicten en vervolgde landen almaar toe. Op dit ogenblik hebben multinationals 514 zaken geopend tegen 95 landen doorheen de wereld. Het aantal zaken voor speciale rechtbanken is vertienvoudigd sinds 2000, met in 2012 een absoluut record van nieuwe dossiers.

Dit mechanisme om de winsten van de multinationals te beschermen zou nu geïntegreerd worden in het Trans-Atlantisch Verdrag en dit onder de naam Investeerder-staatarbitrage (ISDS in het Engels). De processen die multinationals al hebben opgestart bieden een beeld van wat ons te wachten staat indien de trans-Atlantische vrijhandelszone er effectief door komt.

Zo werd de Slovaakse republiek veroordeeld tot een schadevergoeding van 22 miljoen euro aan het Nederlandse verzekeringsbedrijf Achmea omdat het de winstmarges in de geprivatiseerde sector van de gezondheidszorg aan banden had gelegd. Een ander voorbeeld was dat van de multinational Philip Morris die de regeringen van Oostenrijk en Uruguay voor de rechter sleepte wegens hun wetten die sigarettenpakjes minder aantrekkelijk maken. De Franse multinational Veolia (onder meer actief in de afvalsector) heeft de Egyptische regering vervolgd omwille van een wet inzake het minimumloon. Nog een laatste voorbeeld: het Zweedse bedrijf Vattenfall richtte zich tegen de Duitse regering na de beslissing van een kernuitstap na de ramp in Fukushima en de massamobilisaties tegen kernenergie in Duitsland. Kleine verduidelijking: de internationale arbitragerechtbanken kennen eenrichtingsverkeer, multinationals kunnen klachten indienen tegen staten maar het omgekeerde is niet mogelijk.

Het verzet tegen de Europese besparingsmachine organiseren

Het is nog niet zeker dat het Trans-Atlantisch Verdrag er ook effectief zal komen. De tegengestelde belangen van de VS en de EU kunnen groter zijn dan de wil om tot een verdrag te komen. Het belangrijkste element is echter het actieve verzet tegen dit rampzalige project dat onze sociale verworvenheden en ons leefmilieu bedreigt. In het verleden werden controversiële akkoorden al van tafel geveegd, zoals recent nog gebeurde met ACTA (Handelsovereenkomst ter bestrijding van namaak) dat na een brede internationale campagne in 2012 naar de prullenbak werd verwezen.

In januari werd aan de vooravond van de derde onderhandelingsronde voor het Trans-Atlantisch Verdrag een gedeeltelijke opschorting van de onderhandelingen aangekondigd om een raadpleging van de bevolking mogelijk te maken. Dat is een eerste overwinning voor het verzet tegen het verdrag, maar het mag niet leiden tot het verslappen van het verzet. De Commissie zal er alles aan doen om een nieuwe nederlaag te vermijden. Het volstaat echter niet om enkele maatregelen in te trekken, het volledige project moet van tafel.

Het verzet tegen dit project moet groter worden. In ons land waren er al acties van de alliantie D19-20, een onuitgegeven initiatief dat syndicalisten verenigt met melkveehouders en tal

van andere activisten. Het initiatief lag aan de basis van de acties tegen de Europese top van december vorig jaar en op 15 mei werd opnieuw actie gevoerd in Brussel naar aanleiding van de European Business Summit. Bij die laatste actie was er overigens harde repressie, maar liefst 281 militanten werden opgepakt zodat de Europese leiders en vertegenwoordigers van de multinationals in alle rust konden discussiëren.

Neen aan het Europa van het kapitaal!

Het Trans-Atlantische Verdrag is verschrikkelijk, maar het is niet de enige gruweldaad waar de Europese autoriteiten voor verantwoordelijk zijn. Er is nog steeds het Europese besparingsverdrag en andere projecten zoals dat van de 'contractuele regelingen' waarbij de Europese Commissie financiële voordelen kan toekennen aan lidstaten die structurele hervormingen doorvoeren, bijvoorbeeld in de pensioenstelsels. Het gaat eigenlijk om het "afkopen" van besparingsmaatregelen met Europees geld... dat nochtans ook uit onze zakken komt! Dergelijke regeling wordt nog besproken, maar de Europese leiders zijn het wel eens over het principe ervan. Dat bleek op de Europese top van december 2013. Nu rest hen enkel nog discussie over de praktische modaliteiten ervan.

Dit Europa is niet het onze, het is het Europa van het kapitaal. We moeten dit met internationaal verzet verwerpen om plaats te maken voor een echt Europa van onderuit, waarin de logica van uitbuiting die eigen is aan het kapitalistische systeem volledig van de baan is. Het CWI, de internationale organisatie waartoe LSP behoort, verdedigt de collectivisatie van de sleutelsectoren van de economie (financiewezen, energie, staal,...) in het kader van een democratisch geplande economie gericht op de behoeften van de bevolking en niet de winsten van kapitalistische aasgieren. De weg naar dat doel is nog lang en de strijd zal niet gemakkelijk zijn, maar het is de enige manier om een einde te maken aan de economische en ecologische crisis waarin de logica van de 'vrije markt' ons meesleurt.